

Monumentnummer*: 526635

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 12 januari 2004
Kadaster deel/nr 82743/199

Woonplaats*	Gemeente*			Provincie*			
Berlicum	Sint-Michielsgestel			Noord-Brabant			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Assendelftseweg	4			5258 VC	Berlicum		
Assendelftseweg	6			5258 VC	Berlicum		
Assendelftseweg	8 A	A		5258 VC	Berlicum		
Assendelftseweg	8			5258 VC	Berlicum		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel		
Berlicum	L				2218		
Berlicum	L				2220		
Berlicum	L				3560		
Berlicum	L				3561		

Omschrijving**

Inleiding

Deels gepleisterd KRUKHUIS met aangebouwde schuur onder schilddak, gebouwd in Traditioneel-ambachtelijke stijl en daterend uit XVII-XIX. Het huis is schilderachtig gelegen in de oorspronkelijke, nog slechts rudimentair bestaande kern van Middelrode, in een kromming van een oude weg, vlakbij de brug over de Aa. Vóór het huis drie oude linden. Oorspronkelijk gebruikt als boerderij, brouwerij en herberg, sinds ca. 1930 als woonhuis en schuur. Ingrijpende verbouwing van Assendelftseweg 4 in 1999.

Omschrijving

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De oudste kern van het geheel vormt een eenlaags woonhuis en voormalige brouwerij (Assendelftseweg 6) onder zadeldak met aan beide korte zijden wolfseinden. Ter rechterzijde is dwars daartegen een min of meer op zichzelf staand bouwdeel (Assendelftseweg 4), wellicht de voormalige herberg, onder zadeldak aangebouwd. Een zijde van het dak is aangekapt, de andere zijde is afgewolfd. Ter linkerzijde van het woonhuis is een schuur onder schilddak aangebouwd. Het dak van de schuur is aan de straatzijde in verband met de hoogte van de deuren van de dwarsdeel over de gehele lengte opgelicht, zodat het dak links afgewolfd is. Aan de achterzijde is een deel van de schuur bij de keuken van het woonhuis getrokken. Ten behoeve van een nieuwe keukendeur en -venster is het dak hier plaatselijk opgelicht. Het oorspronkelijk met riet en stroken pannen gedekte complex is nu belegd met gesmoorde Muldenpannen.

De muren van het woonhuis zijn geheel gepleisterd, de aanbouw rechts is grof aangesmeerd en de schuur links heeft alleen een cementen plint. In de pleisterlaag van de voorgevel van het woonhuis zijn boven enkele vensters in reliëf strekken aangeduid. De muren van de schuur zijn opgetrokken uit oranjerode handgevormde baksteen in IJselformaat, de achterzijde van het woonhuis is in XIXA vernieuwd in oranje baksteen (22,5 x 11 x 5 cm) in kruisverband. De deuren zijn groen geschilderd, de kozijnen en ramen wit.

De indeling van de gevels is als volgt: De asymmetrische voorgevel van het woonhuis bestaat uit één bouwlaag met een zolderverdieping. De gevel is drieassig: een dichte voordeur met zesruits bovenlicht wordt aan weerszijden geflankeerd door een 20-ruits schuifraam, rechts breder dan links. Hoewel de luiken verdwenen zijn, hebben de kozijnen aan elke zijde drie duimen en zijn ze voorzien van een sluitstang. De deur heeft een authentieke slotplaat. De zolderverdieping heeft twee kleine vensters met vernieuwde T-ramen. De linker zijgevel is, boven een gepleisterde plint, uit regelmatige grijs-rode baksteen in kruisverband gemetseld (XIXB). Twee T-vensters met draairamen en een groot vast tweeruits keukenraam. De geheel gepleisterde rechtergevel heeft twee vierruits draairamen, een vast tweeruits raam en een deur. Zes staafankers. De regelmatig gemetselde achtergevel uit oranje baksteen met knipvoeg is direkt onder het wolfseinde opgehoogd met een strook van ca. 50 cm uit hergebruikte gele IJsselsteen. Oorspronkelijk heeft zich hier ten behoeve van de brouwerij wellicht een open ventilatiestrook bevonden. De kap kon daardoor niet op de achtergevel rusten. Om aan dit gemis tegemoet te komen, steken de gordingen door de achtergevel heen. Hierop zijn evenwijdig aan de achtergevel twee schuine schoren geplaatst die een zware eiken balk dragen waarop vervolgens de kap rust. De plaats van een grote kelder wordt vlak boven het maaiveld gemarkeerd door twee getoogde keldervensters met elk twee ijzeren spijlen. Daarboven het twaalfruits schuifraam met duimen van de opkamer. Op zolderniveau bevinden zich drie getoogde ventilatie-openingen met elk twee ijzeren spijlen en luiken met oorspronkelijke gehengen. De uiterst rechtse opening is later vergroot tot een rechthoekig luik met hijsbalk. De achtergevel vertoont links en rechts onder de schuine dakvlakken sporen van verbouwingen in afwijkende steensoort, deels met IJsselsteen. Rechts vlechtingen, waarvan ook links nog een spoor te zien is. Onder het linkse schuine gevelvlak een authentiek, mogelijk herplaatst, maar nu buiten gebruik gesteld venster met kleine roedenverdeling: een achtruits bovenlicht en een twaalfruits schuifraam met dubbele opgeklampte luiken die alleen het schuifraam bedekken. Diverse bouwsporen. Onder het rechter schuine gevelvlak een klein vierkant raampje, waaronder een buiten gebruik gesteld raam met middenstijl en dubbele luiken. De rechter aanbouw (Assendelftsestraat 6), die iets terugspringt met uitzondering van een smalle strook tegen het woonhuis (Assendelftsestraat 4) waarin zich in XIXd een ingang bevond, heeft in de eenlaagse gevel aan de straatzijde twee vernieuwde zesruits vensters met draairamen en vaste bovenlichten. Tussen twee S-vormige muurankers zitten op regelmatige afstanden 5 balkgaten. De korte zijgevel is geheel blind en heeft op zolderhoogte eveneens 5 balkgaten en een staafanker. De gepleisterde achtergevel heeft een achtruits draai/klapraam en drie staafankers. Centraal op het dak een gemetselde schoorsteen. Bij een verbouwing in 1999 is dit bouwdeel tot op de omtrekmuren gesloopt.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De schuur, geheel links, heeft aan de zijde van het woonhuis een dichte deur met achtruits bovenlicht, links daarnaast een klein vierkant raampje en grote dubbele deuren met secundaire lichtopeningen. Daarnaast de dubbele deeldeuren die tot de dakvoet reiken. De oorspronkelijke openingen hebben aan de bovenzijde rollagen. De zijgevel is geheel blind. De achtergevel heeft geen deeldeuren, maar behoudens het bij de keuken getrokken gedeelte slechts een dichte deur en een tweedelig venster met tussenstijl en duimen en een klein vierkant venster uiterst rechts.

Het woonhuis en voormalige brouwerij heeft inwendig vijf deels complete eiken ankerbalkgebinten met op de hoeken ingezaagde telmerken, mogelijk nog XVII. De balkenplafonds, mogelijk XIXd, en de staanders van de gebintconstructie zijn aan het oog onttrokken door latere betimmeringen. De indeling, met achter de voordeur een gang en aan weerszijden kamers, is waarschijnlijk ontstaan in XIXd. Uit deze tijd ook verschillende fijn geprofileerde paneeldeuren. Door de nieuwe indeling is de oorspronkelijke stookplaats, vrijwel recht tegenover de voordeur, in een smalle bergruimte veranderd. De brede stookplaats heeft een geprofileerde okerkleurig geschilderde schouw balk en een achterwand uit witte en donkere tegeltjes op hun punt in schaakbordpatroon. In het midden een gebarsten, sterk afgesleten gietijzeren haardplaat met onduidelijke voorstelling (XVIII). De schoorsteen is gebouwd uit IJsselsteen. Achter de schouw ligt de toegang tot een grote kelder met gepleisterd segmentboogvormig tongewelf, dat blijkens een bouwnaad wellicht ten behoeve van de brouwerijfunctie naar achteren toe is uitgebreid. De kelder is toegankelijk via een stenen trap met vijf treden. Het trapgat wordt afgedekt door een zwaar houten luik dat schuin oploopt en waarop houten treden zijn bevestigd die toegang verlenen tot de opkamer met getoogde paneeldeur (XVIII). Een klein deel van de kelder is door middel van een stenen scheidingsmuur aan Assendelftseweg 4 toebedeeld, vanwaaruit hij achter een paneeldeur ook toegankelijk is. Een eenvoudige open houten trap leidt naar de uit een grote ruimte bestaande zolder die blijkens de eerder geschetste ventilatiemogelijkheid en luiken in de achtergevel een functie in het brouwproces moet hebben gehad. Hier staan op de ankerbalkgebinten vier aan beide zijden overstekende dekbalkkrukken uit gehalveerd naaldhout met pen-en-gatverbindingen. Op de gordingen rust een sporenkap met haanhouten, alles uit naaldhout. Tijdens de verbouwing van 1999 kwam ter hoogte van de scheiding tussen de huisnummers 4 en 6 een complete lemen vlechtwand te voorschijn.

De schuur heeft vier ankerbalkgebinten, deels eiken, deels naaldhout. Als gevolg van de hoge waterstanden van de nabijgelegen Aa zijn de tussen de stijlen gelegen gedeelten van de ankerbalken verhoogd. Daarop staan schuingeplaatste spanten met een dekbalk en schoren. De spanten zijn door middel van blokkeels die op de stijlen opgelegd zijn, verstevigd. Op de dekbalk staan rondhouten sporen met haanhouten.

Waardering \t

De voormalige boerderij/brouwerij/herberg is van algemeen belang. Het pand heeft cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een sociaal-economische ontwikkeling, als voorbeeld van een plattelandsbrouwerij en voormalige herberg in combinatie met een boerenbedrijf. Het pand heeft architectuurhistorische waarde vanwege de in- en uitwendig gaaf behouden hoofdstructuur en het traditionele materiaalgebruik alsmede vanwege onderdelen van het interieur. Het heeft ensemblewaarde wegens de verbondenheid met de historisch-ruimtelijke ontwikkeling van het dorp Middelrode en is in hoge mate straatbeeldbepalend als nagenoeg laatste rest van de oorspronkelijke locatie van het dorp. Als voormalige plattelandsbrouwerij, waarvan onderdelen als kelder, achtergevel en droogzolder nog duidelijk aanwezig zijn, vertegenwoordigt het pand mede door de bijzondere constructie van de ventilerende kap een typologische zeldzaamheid.

Hoofdcategorie

Subcategorie

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Woningen en woningbouwcomplexen

Woonhuis(K)